

Sivistyspalveluiden talousarviomuutokset vuoden 2025 talousarvioon

Sivistyslautakunta 22.04.2025

26/02.02.00.02/2025

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle että

- 1) Perusopetuspalveluille myönnetään v. 2025 talousarvioon 327.350 euron lisämääräraha
- 2) Varhaiskasvatuspalveluille myönnetään v. 2025 talousarvioon 42.250 euron lisämääräraha
- 3) Laukaan lukiolle myönnetään v. 2025 talousarvioon 11.950 euron lisämääräraha
- 4) Vapaa-aikapalveluille myönnetään v. 2025 talousarvioon 1.004.400 euron lisämääräraha
- 5) Sivistyspalveluiden v. 2025 talousarvion investointiosaan myönnetään 29.073 euron lisämääräraha

Muutosten jälkeen sivistyspalveluiden vuoden 2025 talousarvion tulot, menot ja toimintakate ovat seuraavat:

tulot 2.753.300
menot - 61.133.680
kate -58.380.380

Päätös

Selostus

Valtuusto hyväksyi Laukaan kunnan talousarvion vuodelle 2025 kokouksessaan 9.12.2024 § 53. Talousarviossa sitovia eriä ovat tulosityksikköjen toimintatulojen ja toimintamenojen erotus eli toimintakate. Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeessa kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta todetaan, että muutokset talousarvioon tulee tehdä talousarviovuoden aikana heti, kun muutostarve on tiedossa.

Esitettävät muutokset sivistyspalveluissa koostuvat käyttötalouden muutoksista. Talousarviomuutokset perustuvat seuranta- ja ennakkotietoihin ja niiden perusteella tehtyyn arvioon kulujen toteutumisesta sekä toiminnassa tapahtuviin välttämättömiin muutoksiin.

Perusopetuspalveluita tulee koskemaan 1.8.2025 alkaen voimaan tuleva perusopetuslain muutos. Muutoksen myötä jokaiselle koululle lasketaan ryhmäkohtaista tukea varten tuntimäärä, joka tulee käyttää tähän tarkoitukseen. Lisäksi yhdessä yleisopetuksen ryhmässä voi olla korkeintaan 5 oppilasta, jotka ovat yli 50% opetuksesta oppilaskohtaisten tukitoimien piirissä. Oppilaiden ryhmäjako yleisopetuksessa, sekä yksilöllisten tukitoimien piirissä olevien oppilaiden integrointi yleisopetuksen ryhmiin tulee suunnitella tämän mukaisesti. Tämän takia joudutaan tekemään ryhmäjakoja tai järjestämään samanaikaisopetusta erityisopettajan tai muun opettajan toimesta. Myös oppilaille järjestettävä tukiopeetus tulee huomioida osana tätä kokonaisuutta.

Laukaassa erityisopetus on suunniteltu jatkumaan suurilta osin nykyisen kaltaisena, jossa järjestetään sekä pienryhmä- ja luokkamuotoista erityisopetusta, että samanaikaisopetuksena, jakoryhmissä tai osa-aikaisena erityisopetuksena.

Varsinaisessa erityisopetuksessa vaativimman erityisen tuen tarve on lisääntynyt niin, että kirkonkylän koululle tulee perustaa uusi ryhmä ainakin kahdeksi vuodeksi yksilöllisen pienryhmäopetuksen tarpeessa olevien oppilaiden lisääntymisen vuoksi.

Perusopetuslain muutoksen myötä kunnalla on velvollisuus järjestää uutta ryhmässä annettavaa tukea kertoimella 0,122/oppilas. Laukaan ensi syksyn arvioidun oppilasmäärän perusteella tämän resurssin laajuus on 340 tuntia. Määräys on velvoittava. Tuntimäärän käyttö on suunniteltu koulukohtaisesti niin, että ryhmäkohtainen tuki käytetään yleiseen tukiopetukseen, samanaikaisopetukseen tai ryhmän jakamiseen erityisopettajan tai muun opettajan opettamana tai opetuskielen tukiopetukseen.

Kun huomioidaan opetusryhmien yhdistämiset ja muut vähennykset opetusresurssiin, kokonaisuudessaan perusopetuksen opetusresurssiesitys on 244 tuntia enemmän kuin lukuvuonna 2024-2025 annettu opetuksen määrä. Valtuuston asettamaa tavoitetta 1,92 vuosiviikkotuntia/oppilas ei syyslukukauden aikana voida saavuttaa. Tällä resurssilla päästään lukuun 2,05 vuosiviikkotuntia/oppilas. Merkittävin vaikuttava tekijä ylityksessä on talousarviovalmistelun jälkeen toteutunut perusopetuslain muutos, jonka taloudellisia vaikutuksia, tai vaikutuksia henkilöstösuunnitelmaan ei ole ollut mahdollista arvioida talousarvioprosessin aikana.

Arvio kustannuspoikkeamasta v. 2025 talousarvion henkilöstökuluihin nähden on n. 327.350 euroa. Talousarviovuoden ollessa alkupuolella, on seurattu perusopetuspalveluiden ja sivistyspalveluiden talouden kokonaistoteumaa. Erillisiin säästötoimenpiteisiin ei ole jo valmiiksi tiukan talousarvion takia mahdollisuuksia, eikä ylitysriskiä ole mahdollista kattaa perusopetuksen tai sivistyspalveluiden sisältä. Lisäksi valtionosuuslaskelmat on tarkistettu vuoden 2024 lopussa, ja sivistyspalveluille tulneiden lisävastuiden, kuten tuen uudistuksen takia kuntien valtionosuuksissa on tullut muutoksia talousarvioon nähden ja kunnan näin saama lisärahoitus voidaan huomioida sivistyspalveluiden lisätalousarviossa.

Myös **varhaiskasvatuksessa** olevien esiopetuksen oppilaiden tuki uudistuu 1.8.2025 alkaen. Jatkossa esiopetuksessa ei enää käytetä aiempia tuen tasoja: yleistä, tehostettua ja erityistä tukea. Esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa kuitenkin käytetään edelleen edellä mainittua järjestelmää ja tuen tasoja.

Tuen uudistuksen myötä painotus siirtyy enemmän lapsen esiopetusryhmässä annettavaan, ryhmäkohtaiseen tukeen. Ryhmäkohtainen tuki on aina ensisijainen annettavan tuen muoto. Tämä tarkoittaa käytännössä opetuksen mukauttamista lapsen tarpeisiin erilaisin opetusjärjestelyin, kuten samanaikaisopettajuuden avulla. Muita keinoja voivat olla esimerkiksi opetuksen eriyttäminen tai oppimisympäristön esteettömyyden vahvistaminen.

Samanaikaisopettajuus tarkoittaa kahden opettajan, kuten esiopettajan ja erityisopettajan yhdessä antamaa opetusta. Uudistus lisää velvoitetta suunnitella ja toteuttaa opetusta ryhmän tarpeiden mukaan. Mikäli ryhmässä toteutettava tuki ei riitä, tuen tarpeessa olevat lapset voivat saada myös lapsikohtaista yksilöllistä tukea, kuten säännöllistä erityisopettajan antamaa opetusta pienryhmässä tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta erityisluokassa.

Laukaassa on tulevana lukuvuonna 2025-2026 yhteensä 17 esiopetusryhmää, joista 14 ryhmää on päiväkotien yhteydessä annettavaa esiopetusta. Tähän mennessä esiopetukseen ilmoittautuneita lapsia tulevalle lukuvuodelle on yhteensä 238 lasta, joista varhaiskasvatuksen esiopetusryhmiin ilmoittautuneita on yhteensä 204 lasta. Jotta laissa säädettyt velvoitteet ryhmä- ja lapsikohtaista tukea voidaan toteuttaa, on esiopetuksessa annettavan tuen resurssia tarkasteltava uudelleen.

Varhaiskasvatuksessa on tällä hetkellä 5 htv varhaiskasvatuksen erityisopettajan resurssia, joka toteutuu kuntatasoisesti konsultoivana työnä.

Varhaiskasvatuksessa olevia lapsia on yhteensä 1125 lasta. Varhaiskasvatuksen erityisopettajien nykyinen määrä ei riitä kattamaan lakimuutoksen edellyttämää velvoitetta ryhmä- ja lapsikohtaiseen tukeen. Lain uudistuksen myötä varhaiskasvatuksen esiopetukseen esitetään vakituisen varhaiskasvatuksen erityisopettajan lisäämistä 1 htv:llä. Tämän lisäksi esitetään lisättäväksi määräaikainen 1 htv:n työpanos, jonka riittävyttä seurataan lukuvuoden 2025-2026 ajan. Mikäli resursointi todetaan edelleen riittämättömäksi, valmistellaan talousarvioon 2026 esitys kyseisen työpanoksen lisäyksestä pidemmällä tähtäimellä vakituisesti.

Vuoden 2025 talousarvio ei sisällä edellä mainittuja muutoksia, koska lain valmistelu on ollut kesken talousarviota valmistellessa. Näin ollen edellä mainitut muutokset edellyttävät henkilöstösuunnitelman muutosta varhaiskasvatuksen talousarvioon 2025. Arvioidut palkkakustannukset kahdelta opettajalta vuodelle 2025 (5 kk) ovat sivukuluineen noin 42.250 euroa. Tämä muutos tulee huomioida osana kevään talousarviomuutoksia. Koulujen yhteydessä tapahtuvan esiopetuksen tuen kustannukset on huomioitu osana koulujen opetusresurssia.

Sivistyslautakunnan 18.02.2025 myöntämässä **Laukaan lukion** opetusresurssissa (405 kurssia) ei ole huomioitu lukion valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden 20.3.2025 päivättyä muutosmääräystä. Kiireellisellä aikataululla tehty määräys koskee oppimisen tukea ja erityisopetusta lukiossa. Lisäksi määräys edellyttää koulutuksen järjestäjää huomioimaan opinto-ohjauksen kasvaneen tarpeen koulutuksessa. Päivitetty opetussuunnitelma astuu voimaan 1.8.2025. Muutosmääräyksen mukaisten velvoitteiden hoitamiseksi Laukaan lukion opetusresurssia on lisättävä sivistyslautakunnan aiemmin 18.02.2025 myöntämästä opetusresurssista niin, että oppimisen tukeen oppimisen tukeen lisätään opetusresurssia 4 vuosiviikkotuntia, ja opinto-ohjaukseen opinto-ohjaajan työaika 1 päivä viikossa. Lisäysten vaikutus Lukion henkilöstösuunnitelmaan ja henkilöstökustannuksiin on vuodelle 2025 yhteensä 11.950 euroa.

Hirviareenan siirtyminen kunnan hallintaan aiheuttaa muutoksia **vapaa-aikapalveluiden** budjettiin. Vuoden 2025 talousarviossa Hirviareenaan liittyvät tulot (10.000 €) ja menot (250.000 €) on arvioitu väliuokramallin ja liikuntatilojen päivävuorokäytön mukaisesti, mutta nyt budjetti tulee päivittää vastaamaan uutta tilannetta. Tilapalvelut on ilmoittanut vapaa-aikapalveluille Hirviareenan liikuntatilojen sisäiseksi vuokraksi 1.074.400 euroa ajalle 15.2.-31.12.2025. Hirviareenan liikuntatilojen koko vuoden tuloiksi on vapaa-aikapalveluissa arvioitu 80.000 euroa. Tuloarvio perustuu talven 2025 toteutuneisiin käyttäjämääriin ja edellyttää, että nykyiset olosuhteet saadaan säilytettyä. Hirviareenasta saatavia tuloja on mahdollista kasvattaa, mikäli olosuhteita saadaan kehitettyä monitoimikäytön ja tapahtumajärjestämisen näkökulmista. Talousarviomuutoksena vapaa-aikapalvelujen budjettiin kirjataan lisätuloja 70.000 euroa ja lisäkuluja 1.074.400 euroa.

Investoinneissa vuonna 2024 toteutettiin pääkirjaston peruskorjaus. Hanke ei ehtinyt valmistua v. 2024 aikana. Hankkeelle oli varattu vuoden 2024 talousarviossa 204.000 euron määräraha, josta käytettiin 174.194 euroa. Vuoden 2025 puolelle kirjautui loput hankinnat ja toimenpiteet, ja kustannuksia kertyi 29.073 euroa. Kokonaisuudessaan hanke toteutui suunnitellusti ja rahaa käytettiin 203.267 euroa, mutta koska toteutus venyi suunnitellusta tilattujen tavaroiden toimitusvaikeuksista johtuen, vuoden 2025 sivistyspalveluiden talousarvion investointiosaan esitetään 29.073 euron lisäystä.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Jussi Silpola

Valmistelija

Sivistysjohtaja Jussi Silpola, varhaiskasvatusjohtaja Maria Kankkio, Lukion rehtori Jyri Pesonen, Vapaa-aikajohtaja Salla Turpeinen